

КРУМ ГРИГОРОВ
ЧЕРВЕНИ ЗНАМЕНА

chitanka.info

Ние живеехме в малка къщурка с изкърпени стени и одимен таван. Керемидите бяха изпочупени, та завалеше ли дъжд, мама току запляска с ръце и завика:

— Дано не капне, пущинчето му недно! Таванът ще падне.

А ние с брат ми мятахме по една дреха на гърба, изправяхме стълбата и се качвахме на покрива. Слагяхме някоя плоча, донесена в двора от пороя, или подпъхвахме парче ръждясала тенекия. Ала и това не помагаше. Дъждът си прокапваше от друго място и в стаята ни се завирваше цяла локва. Гледахме къщата на съседа дядо Пуне, една бяла и висока сграда, и мъка ни обземаше, че си нямаме такава.

— Всичко с пари става — казваше мама, — ала де ги парите!

Вечер, щом си легнехме с брат ми, гледахме звездното небе и дълго приказвахме как да си направим нова къща без пари. И измислихме. Ще насечем тухли двамата, ще викнем чичо Стойне да зида, пък за майсторлъка ще му се отплатим с работа. Като хване по Загорието на печалба, ще му жънем, ще извозим снопите и ще помогнем във вършитбата.

Тъй и стана. Една сутрин се събудихме, впрегнахме кравичките и докарахме няколко коли червена глинеста пръст от Лочке. Когато купчината порасна, брат ми рече:

— Стига. Нека да изработим тая, пък после пак!

Мама сякаш не сецаше умора. Тя мъкнеше вода с две котлета от дола, плискаше я в зажаднялата пръст и водата като че изчезваше. Вземеше ли да прелива, брат ми завиваше крачоли до над колене и току загребваше, да не оттича.

— Препила е, хайде да почваме!

Ние бъркахме калта, чупехме буците с тила на мотиките и пак продължавахме. Мама сновеше около нас и не можеше да ни се нарадва.

Щом омекнеше калта и можеше да се меси, трупахме я с лопати на по-висока купчина да не съхне от слънцето и я оставяхме да кабардиса. В туй време отивахме да обядваме. Сетне вземахме кальпите, пълнехме ги и простирахме тухлите по изметената земя. Те като големи сапуни се зареждаха една по една в прави редици. Гледахме майсторията си и брат ми някак гордо казваше:

— Виж ги как са се наредили като войници. Ще ги харесат хората, ще искат и на тях да направим. Ама ще имат да вземат. Не

продаваме майсторлъка си. Който иска да работи при нас, ще го приемем като чирак...

Ставаше ми леко-леко от тия думи, та се затичвах, премятах в ръце калта и дорде се обърне човек, тухлата вече заемаше своето място в редиците, които от минута на минута големееха.

Не знаехме делник ли е, празник ли е. Гледахме само времето да е хубаво, да не вали и слънце да грее. Щом засъхнеха тухлите от единия край, нареждахме ги пирамидно, поръсвахме отгоре плява и толкоз. Ала като че бяхме трън в очите на дядо Пуне. Нали други работеха имота му, той повече се въртеше вкъщи и окото му беше все насам, към нас. Седне си, да речем, на стълбата пред къщи, пуши си човекът, извъръща глава, намига и си бърбори:

— В празник ли работите, напразно всичко ще отиде. Това и попът ще ви каже. Команисти недни, неверници.

Той говореше нито високо, нито ниско, та хем да не се чува надалеч, хем ние да го чуем. Не можеше и да си представи как е възможно ние да имаме нова къща. Изкарваше ли овцете, нарочно ги подкарваше насам. Те защрапваха по меките тухли, ние викахме, той се усмихваше тънко под мустак и се оправдаваше:

— Голяма работа. Млади сте, други ще си направите.

Тъй се ядосвахме с брат ми, че идваше ни да вдигнем мотиките и да го тупнем по голата, продълговата като пъпеш глава. Ала се въздържахме. Мама излиташе като фурия от задимената одая, триеше очите си, пустосваше и кълнеше:

— Краката му да изсъхнат, хаир да не види!...

Тя заглаждаше оттук-оттам оцърбените тухли, сякаш премесва пита хляб в нощвите, замазваше ги с малко вода от котлето и те добиваха оная форма, която бе нужна, за да влязат в работа.

Ние не спирахме. Колкото днес бяха стъпкани, на другия ден отсичахме двойно и тройно повече. Минаха веднъж акцизни по шосето, ръкуваха се с дядо Пуне, седнаха на сянка под ябълката, пиха ракия и току един мустакат викна на брат ми:

— Ей, момче, я ела да видим имате ли майсторско!

— Какво майсторско? — сепна се брат ми.

— За тухлите. Нещо като патент.

— Не ни трябва — додаде брат ми, — за нас си ги правим. Каквито излязат, наши ще са.

— Де да знам за вас ли са, за продан ли са — засука мустак акцизният и глътна ракията си.

Брат ми не се уплаши. Ония си пиеха, заканваха се, ние си мълчахме, пот облазваше голите ни гърбове и си редяхме тухлите. Не мина много време и друга беда ни сполетя.

Беше срещу първи август. Цял ден работихме. Мама носеше вода, ние правехме кал, сечахме тухли и вечерта си легнахме уморени като паднали от круша. Мама вкъщи — ние с брат ми на ливадата. Спал съм като пребит. Какво е станало през нощта, не знам. Някой да ни бе изнесъл чергите — пак не бих усетил. На сутринта станах рано, както винаги, измих се на долчинката, подигнах глава и гледам сред селото нещо червено се ветрее над училището. Обърнах се надолу — тополите край реката до една украсени с червени знамена. От време на време тих ветрец разклаща клоните и знамената се полюшват леко-леко. Попитах брат си какви са тия знамена. Той някак троснато ми отговори:

— Нали виждаш — знамена.

И замълча. Повече не го питах. Позамислих се и си спомних: беше ден против войната. Започнахме работа. Но знамената бяха все в ума ми. Искаше ми се да се изкача на хълма над нас и да ги погледам как аленеят високо-високо. Кой може да е окачил тия знамена? И макар никой да не беше ми казал, аз се досещах. Мама не беше ги видяла. Тя мъкнеше с кобилица вода и бързаше да довършим тухлите.

Само дядо Пуне крачеше нервно по пътя и сумтеше. Не ни и поглеждаше. Или ако се обърнеше, то ставаше крадешком, за да не го забележим.

— Маскари с маскари, знамена, а? — изтърва той, но мама, улисана в работа, не го чу.

Слънцето се вдигна два остена над Еленова глава. Ние вече бяхме омесили калта и оставаше още едно прекопаване, дорде почнем да сечем тухлите. Мама влезе вкъщи да стъкне огнището, за да приготви обед, а в това време откъм дола се зададоха двама конни стражари. Нещо топло ме парна по сърцето. Брат ми чоплеше с мотиката и по лицето му не трепваше никакво смущение. „Може пък да отминат“ — помислих си. Ала полицаите право към нас идваха. Рипна по-младият, черноок, гладко избръснат трийсетгодишен мъж и без да поздрави, улови брат ми за ръка.

— Сега правиш тухли, а нощес знамена си окачвал, а? — изръмжа той.

Брат ми се изви с лице към него, погледна го в очите и без да трепне отвърна:

— Какви знамена? От къде на къде знамена да съм окачвал.

Приблужи се и другият, по-възрастен и малко по-развлечен в облеклото си. Мама, дочула разговора, се показа на вратата, позалюля се в рамката и се хвана за дръжката. Насъбраха се съседите и взеха да ни хвалят, но полицаите не ги слушаха. По едно време се яви дядо Пуне, опулил очи, с обвесени мустаци.

— Они са — каже. — Грудо е. Да се обеси на клепките ми, пак не ще повярвам, че не е той. Само сеир им гледам. И в празник работят... Не почитат старо, път не сторват на по-виден човек. Команисти са.

Мама с нож да бе я пробол някой, не щеше да охне може би, но сега... Наведе се, грабна шепа лепкава кал и рече:

— Не те ли е срам, бе, чичо — обърна се тя към дядо Пуне, — стар човек да си криви душата. Ако мое дете нощес е бродило по село, на кал да стане.

— Сигурен съм — отсече дядо Пуне. — Може да съм го видял.

Въртяха, дърпаха се, мама като птичка размахваше криле да брани чедото си, нищо не помогна. Откараха брат ми. Останахме сами с мама.

Тухлите се разпиляха една по една, полومیа ги овците на съседите и къща не можахме да направим.

Минаха години. Като дойде народната власт, дядо Пуне, съседът ни полудя. Отидох с брат си на село, той потупа мама и рече:

— Сега вече е свободно, може да правим и къщи, и знамена да веем.

— Сине — стисна го мама, — като те видях, та и къща, и огнище светнаха пред очите ми. Здраве да е, по-хубава ще си направите.

— Ще направим, мамо, за всички, дето живеят като добитък в кошари, палати ще им издигнем.

Седнахме тримата край огнището, то като че гореше по-весело, жарта червенееше, както червенееше знамената на тополите в оня паметен августовски ден, когато с брат ми бяхме тухлари.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.